

EKONOMIUTSKOTTETS UTLÅTANDE 25/2013 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av skogslagen och 48 a kap. 3 § i strafflagen

Till jord- och skogsbruksutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 4 september 2013 regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av skogslagen och 48 a kap. 3 § i strafflagen (RP 75/2013 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för behandling och bestämde samtidigt att ekonomiutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till jord- och skogsbruksutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överdirektör Juha Ojala, äldre regeringssekreterare Maija Kaukonen och överinspektör Matti Mäkelä, jord- och skogsbruksministeriet
- konsultativ tjänsteman Reima Sutinen, arbets- och näringsministeriet

- skogsdirektör Anna Rakemaa, Finlands skogscentral
- skogsdirektör Juha Hakkarainen, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter (MTK) rf
- skogsdirektör Tomi Salo, Skogsindustri rf
- branschchef Tage Fredriksson, Bioenergia ry
- verkställande direktör Kai Merivuori, Finlands sågar rf
- direktör Olli Äijälä, Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio.

Dessutom har skriftliga yttranden lämnats av

- Pellervo ekonomisk forskning PTT
- Innofor Finland Ab
- Finansbranschens Centralförbund rf
- Finlands naturskyddsförbund rf
- professor Timo Pukkala, Östra Finlands universitet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Regeringens förslag syftar bland annat till att främja skogsbruket och förbättra den träförbrukande industrins verksamhetsförutsättningar och samtidigt trygga den biologiska mångfalden i naturen. Till de viktigaste förslagen hör att slopa ålders- och grovlekskriterierna för förnyelseavverkning, tillåta odling av skog med varierande

åldersstruktur och luckhuggning, tillåta höggallring i trädbestånd med en jämn åldersstruktur och slopa förnyelseskyldigheten på lågproduktiva dikade torvmarker. Genom lagändringarna ökar skogsägarnas valmöjligheter i fråga om skogsodlingen.

Ekonomiutskottet har behandlat propositionen med hänsyn till sitt förvaltningsområde och

fäst särskild uppmärksamhet vid propositionen påverkar industrins tillgång till träråvara till ett konkurrenskraftigt pris.

Den industriella förbrukningen av råvirke har de senaste åren varit oförändrad (ca 71 miljoner kubikmeter). Enligt Metlas statistik för 2012 är massaindustrin fortfarande den största enskilda förbrukaren (29,4 miljoner kubikmeter), men användningen av trä som energived har ökat mest (9,3 miljoner kubikmeter; siffran omfattar även importerad flis). Användningen av trä för energi kommer att öka ytterligare de närmaste åren, eftersom den nationella energi- och klimatstrategin tar upp skogsflis (toppar, grenar, slankor och stubbar) som är den viktigaste enskilda råvaran med tanke på de mål som ställts upp för ökningen av den förnybara energins andel fram till 2020. Målet är att skogsflisens andel i el- och värmeproduktionen ska stiga från nuvarande cirka 16 TWh till 25 TWh senast 2020. Det motsvarar cirka 13,5 miljoner kubikmeter flis per år (2011 användes 7,5 miljoner kubikmeter flis i energiproduktionen).

Utskottet stöder de mål som den nya regleringen syftar till. Förslaget väntas sporra fler skogsägare till en aktivare skogsvård och därigenom höja utbudet på träråvara samt jämna ut fluktuationerna i utbudet. Det blir enklare att slå samman skogsbestånd. Detta tillåter i sin tur större sammanhängande behandlingsområden, vilket ger en kostnadseffektivare drivning. När de nya drivningsmetoderna blir vanligare skapas också förutsättningar för nya tekniska lösningar och tjänster. Satsningarna på att bevara mångfalden i naturen stöder å sin sida turistnäringen.

Enligt propositionen blir konsekvenserna av förslaget relativt måttliga. Delvis, till exempel när det gäller den sysselsättande effekten, saknas dock uppskattningar helt. Svårigheterna att göra en totalbedömning av regleringens verkningar blev tydlig också under sakkunnigutfrågningarna. Sakkunniga konstaterade att propositionen innehåller element som ökar tillgången på träråvara (i synnerhet aktiveringen av skogsägare samt slopandet av ålders- och grovlekskriterierna), men också element som kan minska till-

gången på en viss typ av råvara. Det har i fråga om tillgången på energived konstaterats att produktionen av skogsflis i hög grad är kopplad till drivningen av gagnvirke i samband med slutavverkning och gallring. Stubbar och annat avverkningsavfall utgör en viktig energiråvara, men drivning av denna råvara i skog med varierande åldersstruktur lyckas åtminstone inte med dagens teknik. En betydande ökning av sådan drivning kan minska tillgången på skogsflis. Å andra sidan har det konstaterats att slopandet av ålders- och grovlekskriterierna i någon mån kan höja antalet förnyelseavverkningar och därigenom rentav höja tillgången på energived. Kraftigt ökande avverkning av ungskog kan å sin sida äventyra sågindustrins tillgång på grovt sågtimmer. Det har likaså framförts att de nya drivningsmetoderna (t.ex. höggallring) kan höja drivningskostnaderna.

Även om bedömningarna av regleringens verkningar divergerar och delvis är motstridiga, finns det med stöd av inkommen utredning skäl att anta att endast en bråkdel av skogsägarna börjar tillämpa de nya skogsvårdsmetoderna i större skala. Förändringen i utbudet av träråvara torde därmed bli måttlig såväl kvantitativt som kvalitativt. Det eliminerar inte behovet av en noggrann uppföljning av regleringens konsekvenser. Utskottet understryker också vikten av rådgivning och information. Det krävs effektiv information om man vill aktivera fler skogsägare till skogsvård. Rådgivning behövs å sin sida bland annat när det gäller nya drivningsmetoder. Metoderna lämpar sig inte nödvändigtvis lika bra för alla slags skogar, så för att nå bästa möjliga totalekonomi behövs också handledning i enskilda fall.

Utskottet vill särskilt lyfta fram hur den nya regleringen kan påverka användningen av skog som säkerhet. Finansinstituten anser att slopandet av ålders- och grovlekskriterierna kan försvaga skogsegendomens säkerhetsvärde. I fråga om pantsättning har det dessutom påpekats att tiden för anmälan om användning av skog inte bör förkortas till 10 dagar, eftersom det äventyrar pantinnehavarens faktiska möjligheter att ingripa mot åtgärder som kan sänka pantens värde.

Utskottet finner det viktigt att dessa frågor uppmärksammas i den fortsatta beredningen.

Ställningstagande

Ekonomiutskottet föreslår

att jord- och skogsbruksutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 9 oktober 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Mauri Pekkarinen /cent
vordf. Marjo Matikainen-Kallström /saml
medl. Lars Erik Gästgivers /sv
Teuvo Hakkarainen /saf
Harri Jaskari /saml
Antti Kaikkonen /cent
Johanna Karimäki /gröna

Pia Kauma /saml
Jukka Kärnä /sd
Jari Myllykoski /vänst
Martti Mölsä /saf
Sirpa Paatero /sd
Arto Pirttilahti /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Tuula Kulovesi.